

**ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
МОРЯКІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МОДУЛЯ «МОРСЬКЕ
СЕРЕДОВИЩЕ» ДИСЦИПЛІНИ «МОРСЬКА АНГЛІЙСЬКА МОВА»**

Кононова Олена Юріївна,

викладач ВСП «Морський фаховий коледж»

Херсонської державної морської академії,

м. Херсон, Україна

konon2017@ukr.net

ORCID: 0000-0003-0403-7292

Юрженко Альона Юріївна,

к.п.н., старший викладач кафедри англійської мови з підготовки морських фахівців за скороченою програмою Херсонської державної морської академії,

м. Херсон, Україна

helen18@online.ua

ORCID: 0000-0002-6560-4601

Анотація. Стаття присвячена дослідженню процесу формування екологічної компетентності майбутніх моряків протягом вивчення модуля "Морське середовище" дисципліни "Морська англійська мова". Зростаюча увага до екологічних питань у сучасному світі вимагає від курсантів морських закладів освіти не лише високої професійності у навігації та технічних аспектах, але й глибокого розуміння екологічних аспектів морського середовища. Особлива увага приділяється ролі модуля "Морське середовище" у дисципліні "Морська англійська мова" як інструменту для навчання екологічних аспектів та термінології, пов'язаної з морським середовищем. Проводиться аналіз ефективності використання модуля у підвищенні екологічної свідомості майбутніх моряків, зокрема їхнього розуміння

екологічних ризиків, впливу людської діяльності на морське середовище та роль моряків у збереженні довкілля.

Ключові слова: екологічна компетентність, морські спеціалісти, морське середовище, Морська англійська мова, морський заклад освіти.

Вступ. Екологічна безпека суспільства пов'язана з рівнем освіти, культури та виховання. Проблема формування екологічної компетентності є важливою та актуальною у педагогіці. Екологічна криза спонукає до переосмислення відносин у системі "природа - людина - суспільство" і пошуку шляхів до їх гармонійного поєднання. Від діяльності людини залежить не лише здоров'я і життя її самої, а й стан довкілля. У цьому контексті актуальною є проблема формування у майбутніх моряків екологічної компетентності в процесі їхньої професійної підготовки. У методиці основним аспектом у формуванні еколого-природничої компетентності здобувача освіти є його ставлення до природи як цінності, усвідомлення єдності зі світом природи, формування екологічних знань. Багато вчених приділяли увагу до вивчення екологічної проблеми. Так дослідники Culin J., Bielic T., Jaksic K. стверджують, що відсутність екологічних знань визначається як перешкода для екологічної обізнаності майбутніх спеціалістів і їх ставлення до проблеми. Щоб усунути цю прогалину в знаннях, автори пропонують викладачам планувати освітні заходи для підвищення екологічної практики [1, с. 233]. Ефективним засобом для здобувачів освіти щодо формування знань з навколишнього середовища буде перегляд художніх фільмів, участь у відкритих дискусіях, екскурсії, кейси, тощо.

Метою статті є обґрунтування доцільності вивчення модуля "Морське середовище" дисципліни "Морська англійська мова" та формування екологічної компетентності майбутніх моряків.

Виклад основного матеріалу дослідження та його результатів. Сьогодні Україна кардинально змінила підхід до визначення кваліфікаційних вимог до випускників, спираючись на основні положення компетентнісного

підходу, який справедливо вважається інноваційним інструментом для підвищення якості освіти, оновлення її змісту та модернізації відповідно до європейських освітніх стандартів. Сучасна екологічна освіта також зазнала характерних змін, у практиці все ширше використовуються різноманітні підходи та методи навчання, які є найефективнішими засобами формування екологічної компетентності майбутніх спеціалістів. Усвідомлюючи необхідність впровадження у навчальний процес вивчення тем екологічного напрямку у морських вищих закладах, модуль «Морське середовище» був передбачений під час вивчення морської англійської мови.

У світі тенденцій бурхливого розвитку науково-технічного прогресу відбувається погіршення стану навколишнього середовища, в тому числі забруднення навколишнього середовища, виснаження природних ресурсів. Сьогодні наші води стикаються з багатьма проблемами, включаючи величезне забруднення пластиком, розливи нафти, стоки, шторми та виснаження рибних запасів. Тому формування екологічної компетентності майбутніх моряків стає одним із пріоритетних напрямків закладів вищої освіти.

Майбутні спеціалісти мають унікальний обов'язок навчитися бути розпорядниками океанів і водних шляхів, зводячи до мінімуму вплив людини на навколишнє середовище як у морі, так і на березі, таким чином зберігаючи води для відпочинку та засобів до існування. У разі неправильного поводження розлите паливо, токсичні миючі засоби та фарби, неправильне поводження з резервуаром для відходів, а також пластик, який упав у воду, є поширеними забруднювачами у морському світі.

Судноплавство, яке повністю відповідає за морські та вантажні перевезення, є одним із потужних джерел забруднення моря. Оскільки понад 70% води вкриває нашу планету, морська промисловість процвітає з кожним днем. З таким швидким промисловим зростанням морська екологічна система неминуче буде збурена небажаними проблемами, такими як морські відходи та наслідки забруднення моря. Морські відходи та пов'язане з ними сміття оголошено основними причинами забруднення світового океану. У сучасних

умовах першорядного значення набувають міжнародні угоди про заборону скидання забруднених вод і сміття у відкритих морях і океанах.

Хоча судноплавство відіграє вирішальну роль у сучасному фінансовому світі, це не повинно робитися за рахунок довкілля. За допомогою обережності та належного планування власники суден можуть допомогти зменшити їхній вплив на навколишнє середовище (повільне пропарювання, використання ефективних посудин і чистої енергії для зменшення шкідливих викидів, правильне та своєчасне обслуговування двигуна, використання абсорбуючих матеріалів для збору будь-яких розливів, встановлення масляного піддону для збирання будь-якого витоку мастила). Власники суден також можуть мінімізувати кількість відходів, які вони виробляють, і добре ними управляти. Хоча це може здатися складним завданням, важливо пам'ятати, що навіть невелика зміна може значно допомогти в збереженні навколишнього середовища.

Висновки. Екологічна компетентність майбутніх моряків – це інтегративне формування його особистості, що містить знання, вміння та навички збереження природи. У дослідженні було зроблено акцент на важливості інтеграції екологічних аспектів в освітній процес для підготовки екологічно свідомих та відповідальних майбутніх морських спеціалістів. Модуль "Морське середовище" виявився ефективним інструментом у досягненні цієї мети, сприяючи розвитку знань, навичок та позитивних ставлень щодо охорони морського середовища.

List of References

1. Pavlova M. (2018) Fostering inclusive, sustainable economic growth and “green” skills development in learning cities through partnerships. *Int Rev Educ* 64(2). <https://doi:10.1007/s11159-018-9718-x>
2. Campara L., Francic V., Bupic M. (2017) Quality of maritime higher education from seafarers’ perspective. *Sci J Marit Res* 31(2): 137-150. <https://doi.org/10.31217/p.31.2.8>

3. Culin J., Bielic T., Jaksic K. (2019) Suggestions for improving the effectiveness of environmental education in the maritime sector. *Sci J Marit Res* 33(2): 232-237. <https://doi.org/10.31217/p.33.2.13>

4. Dirgeyasa I.W. (2018) The Need Analysis of Maritime English Learning Materials for Nautical Students of Maritime Academy in Indonesia Based on STCW'2010 Curriculum. *Engl Lang Teach.* 11 (9): 41-47. <https://doi.org/10.5539/elt.v11n9p41>

5. Maurer M., Bogner F.X. (2019). How freshmen perceive Environmental Education (EE) and Education for Sustainable Development (ESD). *PLoS ONE*, 14(1). Retrieved from: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0208910>.

НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ХЕРСОНСЬКОГО МОРСЬКОГО ПОРТУ

Потравка Лариса Олександрівна

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри екології та

сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка,

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

Херсон, Україна

potravkalarisa@gmail.com

ORCID: 0000-0002-0011-2286

Білошкурєнко Олександра Сергіївна,

студентка 4 курсу,

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

Херсон, Україна

Анотація. Встановлено необхідність визначення територій бентосу Херсонського морського порту відповідно типу ураження території: бойові дії, наслідки захоплення і окупації, підтоплення. Визначено можливість